

From: Silwana Portente
Sent: donderdag 12 oktober 2023 14:51:28
To: Gemeente Stede Broec; Gemeente Drechterland; Gemeente Enkhuizen; Gemeente Opmeer; Algemeen hoofdnummer; Info Koggenland
Cc: Griffie Drechterland; Griffie Medemblik; Griffie Enkhuizen; Griffier Opmeer; Griffie Koggenland; Griffie Stede Broec; Maarten Vrolijk; Alexandra van Dorland; Silwana Portente
Subject: DeSom, Najaarsrapportage 2023 en Advies Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging 2024-2025
Attachments: NJR 2023 versie 1.0.pdf; Financieel overzicht NJN 2023 DeSom en IBP.pdf; Advies Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging 2024-2025 v1.0.pdf

---

Geachte leden van de gemeenteraden van de deelnemers aan SSC DeSom (gemeente Drechterland, Enkhuizen, Stede Broec, Opmeer, Medemblik en Koggenland),

Namens het Dagelijks Bestuur stuur ik u hierbij:

- Najaarsrapportage 2023 (2 documenten)
- Advies Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging 2024-2025 (1 document)

met het verzoek uw zienswijze hierop af te geven.

Deze stukken zijn door het Dagelijks Bestuur inhoudelijk besproken en akkoord bevonden in haar vergadering van 9 oktober 2023.

De Adviescommissie bespreekt de Najaarsrapportage 2023 mét uw zienswijzen in haar vergadering van 27 november 2023. Graag ontvang ik een kopie van de getekende zienswijzen ruim vóór 27 november zodat ik de stukken tijdig naar de AC kan sturen.

In haar vergadering van 6 december 2023 bespreekt het Dagelijks Bestuur de zienswijzen van alle gemeenteraden. Het Algemeen Bestuur pleegt in haar vergadering van 13 december 2023 besluitvorming over bovenstaande stukken.

In afwachting van uw zienswijzen,

Met vriendelijke groet,

Silwana Portente
Medewerker Managementondersteuning

Zelf gemakkelijk een melding of aanvraag indienen? Toegang tot allerlei handleidingen en oplossingen? Doe dit nu via onze compleet vernieuwde [Self-Service Portal](#), 24/7 bereikbaar.

☎ 0229 856944
☎ 06 25697264
✉ silwana.portente@sscdesom.nl
🌐 www.sscdesom.nl

Correspondentie: SSC DeSom, Postbus 45, 1687 ZG Wognum
Bezoek: Dick Ketlaan 1, 1687 CD Wognum

VOORSTEL aan Dagelijks Bestuur

Datum	07 september 2023				
Nummer					
Opsteller	Maarten Vrolijk				
Onderwerp	Advies Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging 2024-2025				
Samenvatting	<p>Cybersecurity is onderdeel van het dagelijks beheer van de ICT-infrastructuur en het hebben van een veilige werkplek. Het rekenkameronderzoek uit 2022 en de te verwachten nieuwe wetgeving uit Europa (NIS2.0) maakt dat er aanvullende maatregelen op het terrein van cybersecurity nodig zijn. Op verzoek heeft Bureau Noordbeek een analyse uitgevoerd en de benodigde maatregelen benoemd.</p> <p>Alle benodigde maatregelen zijn opgenomen in het Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging 2024–2025: Dit plan beoogt derhalve de cybersecurity bij de deelnemers en afnemer te vergroten en te borgen.</p> <p>Eea is in gezamenlijkheid met alle deelnemers (Ciso's en Informatiemanagers) opgesteld.</p> <p>De kosten hiervan bedragen € 121.000 in 2024 en structureel -maar enigszins aflopend- € 308.000 vanaf 2025.</p>				
Voorstel	Instemmen met het Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging 2024-2025 en deze ter vaststelling aanbieden aan het AB van 13 december 2023.				
Interne toetsing	<table><tr><td>☐ Juridische gevolgen</td><td>☒ Financiële gevolgen</td></tr><tr><td>☐ Personele gevolgen</td><td>☐ Item voor de PVT</td></tr></table>	☐ Juridische gevolgen	☒ Financiële gevolgen	☐ Personele gevolgen	☐ Item voor de PVT
☐ Juridische gevolgen	☒ Financiële gevolgen				
☐ Personele gevolgen	☐ Item voor de PVT				
Toelichting	Zie bijgevoegde memo Advies uitvoeringsplan informatiebeveiliging 2024 – 2025'.				

M.A. Vrolijk
Directeur a.i. SSC DeSom

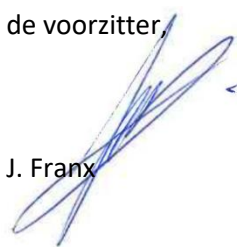
BESLUIT van het Dagelijks Bestuur

Datum	07 september 2023
Nummer	
Voorstel	Instemmen met het Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging 2024-2025 en deze ter vaststelling aanbieden aan het AB van 13 december 2023.
Besluit	Conform voorstel.

Namens het Dagelijks Bestuur van de GR SSC DeSom, d.d. 09 oktober 2023

de voorzitter,

J. Franx

de directeur a.i.,

M.A. Vrolijk

Memo

Aan : Algemeen Bestuur
Van : SSC DeSom
Datum : 11 september 2023

Betreft : Advies uitvoeringsplan informatiebeveiliging 2024 - 2025

Managementsamenvatting

Cybersecurity maakt een niet meer weg te denken deel uit van het dagelijks beheer van de ICT-infrastructuur en het hebben van een 'veilige' werkplek. SSC DeSom en onze deelnemers zien deze ontwikkelingen alleen maar toenemen en onderkennen de noodzaak tot het nemen van maatregelen om de veiligheid te vergroten en verder te borgen. Gelet op de snelle ontwikkelingen, maar bovenal de omvang en de continuïteit van dreigingen is een uitvoeringsplan niet alleen wenselijk maar ook noodzakelijk. Onze belangenvereniging, De VNG, heeft via nieuwsbrieven gemeenten al vaker gewezen op mogelijke gevaren en de noodzaak tot het nemen van maatregelen op het gebied van Cybersecurity.

Daarnaast zien we nieuwe wetgeving uit Europa op ons afkomen. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), jarenlang en nog steeds de leidraad en het normenkader voor processen en te nemen maatregelen binnen informatiebeveiliging, wordt op termijn ondersteund door nieuwe Europese wetgeving NIS2.0 ook wel Network and Information Systems genoemd wordt in 2024 in de Tweede Kamer ter besluitvorming gebracht en zal daarna in werking treden. De NIS2.0 gaat verder dan de BIO en is vooral gericht op de werking van de genomen maatregelen. Hiermee wordt de aansprakelijkheid verder aangescherpt voor organisaties en bestuurders. Accountants gaan hierop DeSom en de deelnemers auditeren.

Bij het opstellen van de begroting heeft het DB van SSC DeSom het belang van cybersecurity onderkend. In de aanbiedingsbrief van de begroting 2024 van SSC DeSom is aangegeven dat het tijdsplan te kort was om de noodzakelijke maatregelen voor informatiebeveiliging in de begroting 2024 op te nemen.

Vanaf juni is in samenwerking met de deelnemers een proces van inventariseren en prioriteren doorgelopen. Gedurende dit proces en om het prioriteren van te nemen maatregelen goed te onderbouwen, heeft SSC DeSom het bureau Noordbeek gevraagd om een technische risicoanalyse geënt op de NIS2.0 uit te voeren op de huidige situatie bij SCC DeSom.

Op basis van de huidige situatie en de reeds doorgevoerde maatregelen van de afgelopen periode laat de risicoanalyse van Bureau Noordbeek een goed en positief beeld van de huidige status van informatiebeveiliging binnen de SSC DeSom zien. Ondanks het positieve beeld vanuit de risicoanalyse zijn er (altijd) nog aanvullende maatregelen nodig om te voldoen aan de (nieuwe) NIS2.0. Bureau Noordbeek heeft haar bevindingen en te nemen maatregelen met de deelnemers gedeeld.

Memo

Vertaald naar volwassenheidsniveau (1 t/m 5) op de NIS2.0 geënt, staat SSC DeSom tussen niveau 2 en 3. Gelet op de nieuwe wetgeving richt SSC DeSom zich op verdere invulling en borging op niveau 3. Hiermee voldoet SSC DeSom deels aan de wettelijke normen.

Op basis van de inventarisaties vanuit de regio en met de aanbevelingen vanuit bureau Noordbeek kunnen we u een breed gedragen advies met 15 maatregelen voor de periode 2024 en 2025 aanbieden. Deze maatregelen worden in 2024 en 2025 door de SSC DeSom uitgevoerd. Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd middels de P&C cyclus.

Financiële gevolgen:

Voor onderdeel 1 is in 2024 incidenteel € 121.000 aan budget nodig en vanaf 2025 structureel € 48.000. Voor onderdeel 2 moet in 2024 een krediet van € 84.500 worden uitgetrokken ten behoeve van investeringen die vanaf 2025 in vijf jaar worden afgeschreven, met als gevolg kapitaallasten van 2025 t/m 2029. Voor onderdeel 3 moet in 2024 een krediet van € 242.000 worden uitgetrokken ten behoeve van investeringen die vanaf 2025 in vijf jaar worden afgeschreven, met als gevolg kapitaallasten van 2025 t/m 2029. Daarnaast wordt voor onderdeel 3 vanaf 2025 nog € 181.500 aan overige structurele lasten geraamd. Vanaf begroting 2025 wordt op basis van nieuwe ontwikkelingen en NIS2.0 jaarlijks de status gemonitord en waar nodig nieuwe maatregelen in de begroting opgenomen.

Het financieel totaaloverzicht en de dekking door de deelnemers is dan als volgt:

onderdeel	krediet	2024	2025	2026	2027	2028
1. processen, meten en sturen		121.000	48.000	48.000	48.000	48.000
2. segmentering	84.500		20.300	19.600	18.900	18.200
3. ict en basisvoorzieningen	242.000		58.100	56.200	54.300	52.400
overige structurele kosten			181.500	181.500	181.500	181.500
totaal		121.000	307.900	305.300	302.700	300.100
gemeente	inwoners	2024	2025	2026	2027	2028
Drechterland	19.978	17.100	43.600	43.200	42.900	42.500
Enkhuizen	18.620	16.000	40.600	40.300	39.900	39.600
Stede Broec	21.952	18.800	47.900	47.500	47.100	46.700
Opmeer	12.074	10.400	26.300	26.100	25.900	25.700
Medemblik	45.450	39.000	99.200	98.300	97.500	96.700
Koggenland	23.041	19.800	50.300	49.800	49.400	49.000
totaal	141.115	121.000	307.900	305.300	302.700	300.100

Memo

Toelichting:

De investeringen worden conform Activabeleid lineair afgeschreven in 5 jaar, tegen 4% rente.
De kosten worden verdeeld over de deelnemers met de verdeelsleutel uit de begroting 2024.
Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat WerkSaam WF niet zal bijdragen in de hier opgenomen kosten.

Namens SSC DeSom,
Maarten Vrolijk

Memo

Inleiding

Cybersecurity maakt een niet meer weg te denken deel uit van het dagelijks beheer van de ICT-infrastructuur en het hebben van een 'veilige' werkplek. SSC DeSom en onze deelnemers zien deze ontwikkelingen alleen maar toenemen en onderkennen de noodzaak tot het nemen van maatregelen om de veiligheid te vergroten en verder te borgen. Gelet op de snelle ontwikkelingen, maar bovenal de omvang en de continuïteit van dreigingen is een uitvoeringsplan niet alleen wenselijk maar ook noodzakelijk. Onze belangenvereniging, De VNG, heeft via nieuwsbrieven gemeenten ook al vaker gewezen op mogelijke gevaren en de noodzaak tot het nemen van maatregelen op het gebied van Cybersecurity en hiervoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen.

Daarnaast zien we nieuwe wetgeving uit Europa op ons afkomen. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), jarenlang en nog steeds de leidraad en het normenkader voor processen en te nemen maatregelen binnen informatiebeveiliging, wordt op termijn ondersteund door nieuwe Europese wetgeving NIS2.0 ook wel Network and Information Systems genoemd wordt in 2024 in de Tweede Kamer ter besluitvorming gebracht en zal daarna in werking treden.

Bij het opstellen van de begroting heeft het DB van SSC DeSom het belang van cybersecurity reeds onderkend en heeft in de aanbestedingsbrief van de begroting 2024 van SSC DeSom de volgende passage opgenomen:

'Ander belangrijke ontwikkeling en speerpunt zijn de snel toenemende cyberdreigingen. Gelet op de landelijke adviezen en onderzoeken, maar ook gezien de dagelijkse dreigingen, vergt dit continue aanpassingen en bijbehorende investeringen in de gedeelde infrastructuur. In 2022 zijn de eerste noodzakelijke stappen geïnventariseerd. In 2023 is deze weg voortgezet en wordt er geïnvesteerd in aanvullende maatregelen om cyberdreigingen te voorkomen. De gemeentelijke CISO's voeren hier, in nauwe samenwerking met SSC DeSom, de gezamenlijke regie op.'

Daar het tijdsplan te kort was om de noodzakelijke maatregelen in de begroting 2024 op te nemen is een separaat (onderliggend) voorstel opgesteld. Het plan is om de komende jaren de te nemen maatregelen inzake cybersecurity periodiek te monitoren en middels een P&C cyclus te borgen en mee te nemen in het jaarlijkse begrotingsproces. Een separaat voorstel is dan niet meer nodig, daar het deel uitmaakt van het P&C cyclus.

Op basis van het bovenstaande kunnen wij u het onderliggende 'Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging 2024-2025' aanbieden. Waarbij wel gezegd hebbende dat er structurele kosten aan deze incidentele investeringen zijn verbonden.

Ter verduidelijking en ter aanvulling, naar aanleiding van het rekenkameronderzoek in 2022 bij twee deelnemers is in 2022 een start gemaakt met het opstellen van een regionaal meerjarig informatiebeleidsplan (MIB). Dit is destijds met behulp van een externe partner opgesteld. Daar er onvoldoende draagvlak

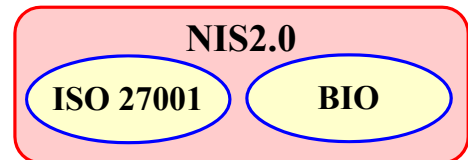
Memo

bestond voor het MIB is deze niet door het AB van SSC DeSom behandeld c.q. vastgesteld. In overleg met de deelnemers is besloten het MIB niet meer te behandelen, maar die elementen uit het MIB te gebruiken welke (nog) actueel zijn en deze mee te nemen in het onderliggende advies.

NIS2.0

Zoals gememoreerd is de BIO, baseline Informatiebeveiliging Overheid, de facto de standaard van het basis-normenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen). Buiten de overheid wordt met ISO27001 en ISO27002 normenkader gewerkt. De BIO is het gemeenschappelijk normkader, gebaseerd op de internationale norm ISO27001 en ISO27002 het is een concretisering van een aantal normen tot verplichte overheidsmaatregelen. Zowel de BIO als de ISO-normenkaders blijven van kracht en zijn te gebruiken als opmaat tot de invoering van de NIS2.0.

De NIS2.0 staat voor Netwerk- en Informatiesystemen en is de eerste EU-wetgeving op het gebied van cyberbeveiliging. De verwachte besluitvorming door de Tweede Kamer vindt in 2024 plaats.

De belangrijkste wijziging of beter gezegd toevoeging aan de invoering van de NIS2.0 ten opzichte van de BIO en ISO27001, is dat de ISO 27001 en de BIO zich richten op **opzet** en **bestaan** van maatregelen. De NIS2.0 vraagt deels ook om **werking**. Een andere belangrijke voorgestelde wijziging is de inrichting van de aansprakelijkheid. Deze wordt meer 'verlegd' naar organisaties en bestuurders. Hoe e.e.a. precies wordt verwerkt in de (nieuwe) wetgeving is nog onduidelijk. Dat zal t.z.t. bij de aanbidding van de NIS2.0 duidelijk gaan worden.

De belangrijkste aandachtspunten van de NIS2.0 nog even op een rij:

- De EU 'Netwerk- en Informatiesysteem Beveiliging' (NIS2) Richtlijn probeert het cybersecurityniveau te verbeteren
  - De richtlijn scherpt opgelegde beveiligingseisen aan, richt zich op het aanpakken van de beveiliging van supply chains (de productie- of toeleveringsketen), het stroomlijnen van rapportageverplichtingen, strengere toezichtmaatregelen en het invoeren van handhavingsvereisten met geharmoniseerde sancties in alle lidstaten.
  - Daarbij wordt ook het belang van informatie delen en (inter)nationale samenwerking op het gebied van crisismanagement benoemd.
- Met de invoering van de NIS2-richtlijn verandert tevens de wijze waarop aansprakelijkheid is ingericht
  - NIS2 kan rechtspersonen direct aansprakelijk stellen voor niet-naleving van de maatregelen voor cybersecurity van de entiteit.
  - Uitzondering: NIS2 stelt dat deze bepaling geen afbreuk doet aan nationale wetgeving. In het Nederlandse Pikmeerarrest II is bepaald dat overheidsinstanties, waaronder ambtenaren, niet aansprakelijk kunnen worden gesteld als het de uitvoering betreft van specifieke overheidstaken.
  - Gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden vallen hier ook onder.

Memo

- Het is nog niet duidelijk hoe de wetgever dit verwerkt in de nieuwe Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen 2 (afgekort Wbni 2) (oktober 2024).
- NIS2 legt entiteiten extra verplichtingen op in hun informatiebeveiligingsbeleid, namelijk
  - **Meldplicht:** voor significante incidenten;
  - **Zorgplicht:** verplichting om maatregelen te nemen om risico's voor netwerk- en informatiesystemen te beheersen;
  - **Informatieplicht:** van een incident en de gevolgen aan de betrokkenen (burgers, medewerkers etc.);
  - ISO 27001 en BIO richten zich op opzet en bestaan, **NIS2** vraagt deels ook om **werking**.

De aanstaande invoering van de NIS2.0 maakt dat overheden zich moeten voorbereiden. Veel is al gedaan en opgepakt in de BIO en/of ISO27001 en ISO27002. Zoals gesteld: de NIS2.0 gaat verder. Voor SSC DeSom en haar deelnemers is het een nieuw meetpunt (SOLL) om zich op te richten en de maatregelen op te pakken welke noodzakelijk zijn.

Aanpak:

Er is in de afgelopen jaren al veel gedaan op het terrein van cybersecurity binnen SSC DeSom. In de voorjaarsnota 2022 zijn middelen beschikbaar gesteld om een aantal maatregelen te nemen om de security op het juiste niveau te brengen. Deze worden nu opgepakt of zijn al deels uitgevoerd. De deelnemers worden hiervan periodiek op de hoogte gesteld.

Ontwikkelingen inzake cybersecurity staan niet stil en dit wordt door alle deelnemers en SSC DeSom ook onderkend. Om te bepalen wat (nu) noodzakelijk is, in de aan te nemen maatregelen, is het van belang te weten waar we staan en waar we heen moeten. Ook kan niet alles gelijktijdig worden opgepakt en soms is er sprake van een volgorde in het nemen van beoogde maatregelen.

In overleg met de deelnemers is in juni gestart met een inventarisatie door de CISO's. Deze inventarisatie gaf een goed beeld van eisen en wensen op het gebied van informatiebeveiliging en benodigde maatregelen.

Om de prioritering mede vorm te geven was een nulmeting meer dan wenselijk. Waar staan we nu en in het bijzonder SSC DeSom. Met deze informatie is de IST, zeg maar het eerste ijkpunt, in beeld gebracht. Vervolgens kennen we het tweede ijkpunt (de SOLL), al te weten NIS2.0. Goed te benoemen is dat er aanvullende kaders zijn benoemd. De belangrijkste is het in 2022 uitgevoerde rekenkameronderzoek. Direct na het onderzoek zijn de belangrijkste aanbevelingen opgepakt, maar nog niet allemaal en nog onvoldoende geprioriteerd.

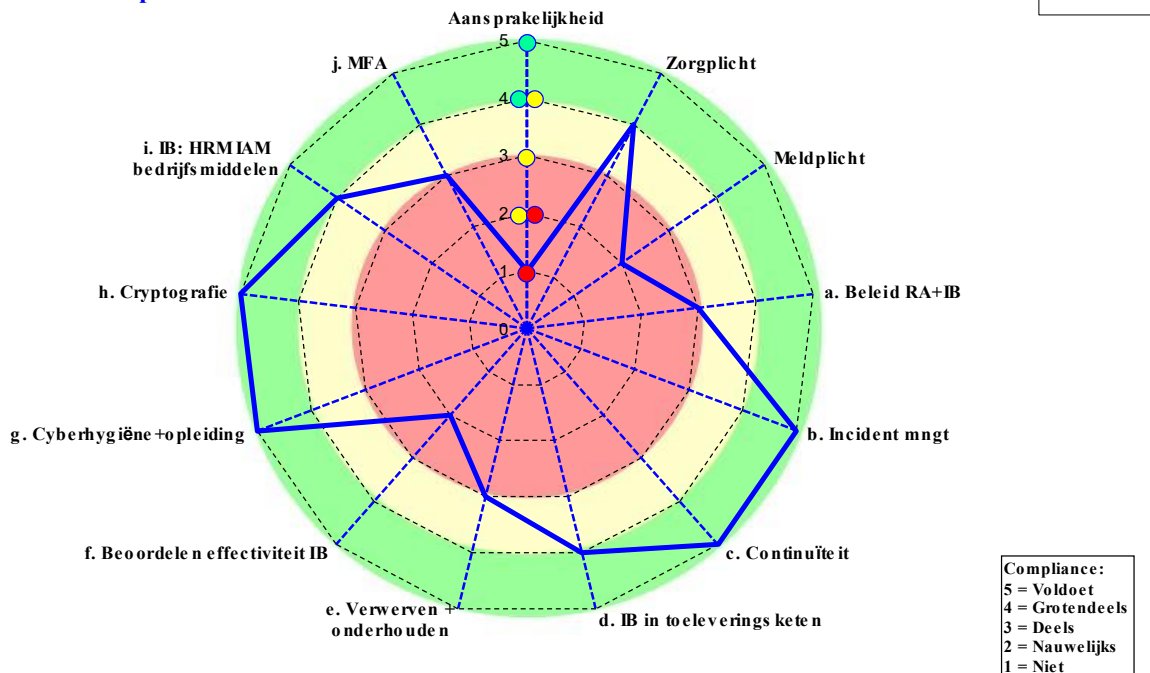
Memo

Status SSC DeSom (IST)

Om de twee 'ijkpunten' te kunnen bepalen is bureau Noordbeek gevraagd een risicoanalyse voor SSC DeSom uit te werken en duiding c.q. richting te geven aan de te nemen maatregelen om voorbereid te zijn op de implementatie van NIS2.0 (en aanvullende kaders).

Medio augustus heeft Bureau Noordbeek een risicoanalyse SSC DeSom opgeleverd en deze getoetst aan de NIS2.0 (art 21, lid 2, a t/m j) Deze is uitgewerkt in een presentatie waarin de risicomitigatie, bruto en netto risico's zijn benoemd. Bureau Noordbeek heeft naar aanleiding van haar risicoanalyse de onderstaande spider opgesteld.

NIS2 Compliance

Op basis van de risicoanalyse kan gesteld worden dat SSC DeSom al veel heeft gedaan om te voldoen aan de NIS2.0. Met de deelnemers zijn de uitkomsten van de risicoanalyse en de voorgestelde maatregelen door Noordbeek gedeeld.

Vertaald naar volwassenheidsniveau (1 t/m 5) op de NIS2.0 geënt, staat SSC DeSom tussen niveau 2 en 3. Gelet op de nieuwe wetgeving richt SSC DeSom zich op verdere invulling en borging op niveau 3. Hiermee voldoet SSC DeSom deels aan de geëiste normen. Middels de jaarlijkse P&C cyclus, beginnend bij het opstellen van de begroting 2025, wordt de status van de genomen maatregelen geëvalueerd en bijgesteld. De wenselijkheid of eis van verdere doorgroei naar helemaal volwassenheidsniveau 4 of mogelijk 5 en in welk tempo wordt in overleg met de deelnemers ingevuld. Hierbij wel de aantekening, ook op volwassenheidsniveau 5 bestaan er altijd nog risico's.

Memo

Nadere uitwerking IST – SOLL

De uitkomsten van de risicoanalyse van bureau Noordbeek (IST) en het normenkader van de NIS2.0 (SOLL) zijn in gezamenlijkheid beoordeeld en hebben geleid tot een matrix van geprioriteerde maatregelen voor de periode 2024 en 2025. Vervolgens zijn hier de benodigde middelen aan gekoppeld.

THEMATISCHE INDELING MAATREGELEN	N	INCIDENTEEL	STRUCTUREEL
1: PROCESSEN, METEN EN STUREN	5	€ 121.000	€ 48.000
2. SEGMENTERING	3	84.500	-
3. ICT EN BASISVOORZIENINGEN BASISINFRASTRUCTUUR	7	242.000	181.500
TOTAAL	15	€ 447.500	€ 229.500

Toelichting thema 1: PROCESSEN, METEN EN STUREN

Binnen hoofdthema 1 is het vastleggen en borgen van procedures binnen de organisatie van belang. Jaarlijks worden de eisen aangescherpt. Om te 'bewijzen' dat een organisatie voldoet aan de laatste eisen is de verkrijgen van certificeringen. Ook vanuit de accountant wordt hierop nadrukkelijk getoetst. DeSom gaat voor de (laatste) ISO-certificering 27001 en 27002 en wordt hierop ook geauditeerd. Deze certificering sluit aan op de BIO, wordt onderschreven door de NIS2.0 en de verplichting vanuit de accountants voor het aantonen van certificering. De voorgestelde certificering is op advies van Noordbeek en Rekenkameronderzoek.

Voldoen aan de eisen voor deze certificering betekent dat de risico's op dataverlies en uitval van de IT-voorzieningen conform een erkende standaard worden gemitigeerd. Dat geldt ook voor de bijbehorende financiële risico's als herstelkosten en eventuele boetes van bijvoorbeeld de Autoriteit Persoonsgegevens. Een ISO27001-certificering verkleint de kans op imagoschade als gevolg van grote verstoringen, als deze toch voorkomen is het niet te wijten aan ontoereikende beveiligingsmaatregelen.

Toelichting thema 2: SEGMENTERING

Binnen hoofdthema 2 is de belangrijkste doelstelling het verkleinen van het aanvalsoppervlak. Dit heet 'segmenteren' of te wel de verbindingen/relaties die er tussen de deelnemers liggen zoveel mogelijk op te heffen. Deze aanbeveling komt ook voort uit het rekenkameronderzoek van 2022. Met de segmentering is vanaf eind 2022 een start gemaakt, er zijn nog aanvullende maatregelen nodig om te voldoen aan alle aanbevelingen.

Verkleining van het aanvalsoppervlak door middel van segmentering houdt in dat kwetsbaarheden die in het rekenkameronderzoek zijn aangetroffen niet meer gebruikt kunnen worden om onbedoeld toegang te krijgen tot data en systemen. Het risico dat hackers dataverlies en uitval van de IT-systemen veroorzaken wordt aanzienlijk verkleind.

Toelichting thema 3: ICT EN BASISVOORZIENINGEN BASISINFRASTRUCTUUR

Binnen hoofdthema 3 worden technische hulpmiddelen ingezet om processen verder te automatiseren en om 'ongewenst' gedrag van gebruikers te minimaliseren. Meest voorkomend 'ongewenst' gedrag komt

Memo

voort uit 'fouten' van gebruikers. Bij de implementatie van technische hulpmiddelen moet u denken aan veilige wifi en het inzetten van een wachtwoordenkluis voor gebruikers.

Door de kans op gebruikersfouten te verkleinen nemen de bijbehorende risico's op dataverlies en uitval van de IT-systemen af. Daarnaast wordt het hackers moeilijker gemaakt om gebruikers informatie afhandig te maken waarmee ze toegang krijgen tot vertrouwelijke informatie.

In totaal worden voor de jaren 2024 en 2025 15 maatregelen/ activiteiten opgepakt en uitgevoerd. Hierin zijn zowel technische als proces maatregelen benoemd.

Voor alle duidelijkheid, het betreft hier maatregelen waar SSC DeSom de verantwoording voor 2024 en 2025 neemt. Maatregelen door de deelnemers zelf te nemen, zijn niet meegenomen. Dit zal elke deelnemer zelf moeten oppakken.

Financiële gevolgen

Voor onderdeel 1 is in 2024 incidenteel € 121.000 aan budget nodig en vanaf 2025 structureel € 48.000. Voor onderdeel 2 moet in 2024 een krediet van € 84.500 worden uitgetrokken ten behoeve van investeringen die vanaf 2025 in vijf jaar worden afgeschreven, met als gevolg kapitaallasten van 2025 t/m 2029. Voor onderdeel 3 moet in 2024 een krediet van € 242.000 worden uitgetrokken ten behoeve van investeringen die vanaf 2025 in vijf jaar worden afgeschreven, met als gevolg kapitaallasten van 2025 t/m 2029. Daarnaast wordt voor onderdeel 3 vanaf 2025 nog € 181.500 aan overige structurele lasten geraamd. Vanaf begroting 2025 wordt op basis van nieuwe ontwikkelingen en NIS2.0 jaarlijks de status gemonitord en waar nodig nieuwe maatregelen in de begroting opgenomen.

Het financieel totaaloverzicht en de dekking door de deelnemers is dan als volgt:

onderdeel	krediet	2024	2025	2026	2027	2028
1. processen, meten en sturen		121.000	48.000	48.000	48.000	48.000
2. segmentering	84.500		20.300	19.600	18.900	18.200
3. ict en basisvoorzieningen	242.000		58.100	56.200	54.300	52.400
overige structurele kosten			181.500	181.500	181.500	181.500
totaal		121.000	307.900	305.300	302.700	300.100
gemeente	inwoners	2024	2025	2026	2027	2028
Drechterland	19.978	17.100	43.600	43.200	42.900	42.500
Enkhuizen	18.620	16.000	40.600	40.300	39.900	39.600
Stede Broec	21.952	18.800	47.900	47.500	47.100	46.700
Opmeer	12.074	10.400	26.300	26.100	25.900	25.700
Medemblik	45.450	39.000	99.200	98.300	97.500	96.700
Koggenland	23.041	19.800	50.300	49.800	49.400	49.000
totaal	141.115	121.000	307.900	305.300	302.700	300.100

Memo

Toelichting:

De investeringen worden conform Activabeleid lineair afgeschreven in 5 jaar, tegen 4% rente.
De kosten worden verdeeld over de deelnemers met de verdeelsleutel uit de begroting 2024.
Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat WerkSaam WF niet zal bijdragen in de hier opgenomen kosten.

Cybersecurity is een essentieel en niet meer weg te denken onderdeel van de bedrijfsvoering van SSC DeSom, maar ook van de deelnemers, verworden. Dit maakt ook dat in de P&C cyclus standaard aandacht voor cybersecurity gevraagd zal worden. De VNG en ook de NIS2.0 is daarin ook duidelijk. Denk hierbij in het bijzonder de meldplicht, zorgplicht en informatieplicht, aansprakelijkheid en de toetsing daarop.

Voorgesteld wordt om vanaf de begroting 2025, vast te stellen in 2024, en verder (de P&C-cyclus) op basis van de NIS2.0 verantwoording af te leggen en waar nodig de te nemen maatregelen te benoemen en hiervoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen.

Resumerend

In goede samenwerking en breed gedragen door alle betrokken deelnemers kunnen wij u heet onderliggende advies, uitvoeringsplan informatiebeveiliging (UIB) 2024-2025, aanbieden. Het advies is unaniem gedragen van en door alle CISO's en IM-ers van de deelnemers en SSC DeSom.

Resumerend vragen wij het AB in te stemmen met:

- Het onderliggende advies en de voorgestelde uitvoering in 2024 en 2025 van de voorgestelde maatregelen door SSC DeSom;

De hiervoor beschikbare middelen beschikbaar stellen conform het onderstaande financieel totaaloverzicht en de dekking door de deelnemers:

onderdeel	krediet	2024	2025	2026	2027	2028
1. processen, meten en sturen		121.000	48.000	48.000	48.000	48.000
2. segmentering	84.500		20.300	19.600	18.900	18.200
3. ict en basisvoorzieningen	242.000		58.100	56.200	54.300	52.400
overige structurele kosten			181.500	181.500	181.500	181.500
totaal		121.000	307.900	305.300	302.700	300.100
gemeente	inwoners	2024	2025	2026	2027	2028
Drechterland	19.978	17.100	43.600	43.200	42.900	42.500
Enkhuizen	18.620	16.000	40.600	40.300	39.900	39.600
Stede Broec	21.952	18.800	47.900	47.500	47.100	46.700
Opmeer	12.074	10.400	26.300	26.100	25.900	25.700
Medemblik	45.450	39.000	99.200	98.300	97.500	96.700
Koggenland	23.041	19.800	50.300	49.800	49.400	49.000
totaal	141.115	121.000	307.900	305.300	302.700	300.100

Memo

- Vanaf begroting 2025 wordt op basis van nieuwe ontwikkelingen en NIS2.0 jaarlijks de status gemonitord en waar nodig nieuwe maatregelen in de begroting opgenomen.

Najaarsnota 2023	2023	2024	2025	2026
Inhuur derden	200.000			
Juridische ondersteuning	150.000			
Ontslagvergoeding	75.000			
bedrijfskosten	13.000			
huur kantoor	32.000	32.000	32.000	32.000
Afschrijvingen	-72.000			
verbruikskosten Cloud	-93.000	-93.000	-93.000	-93.000
Verbindingen	-85.000	-85.000	-85.000	-85.000
Businesscase	40.000			
totaal NJN 2023	260.000	-146.000	-146.000	-146.000

IBP

1. processen, meten en sturen		121.000	48.000	48.000
2. segmentering			20.300	19.600
3. ict en basisvoorzieningen			239.600	237.700
totaal IBP		121.000	307.900	305.300

totaal NJN 2023 en IBP	260.000	-25.000	161.900	159.300
-------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

gevolgen bijdrage deelnemers	2023	2024	2025	2026
Drechterland	36.800	-3.600	23.300	22.900
Enkhuizen	34.300	-3.300	21.400	21.100
Stede Broec	40.400	-3.900	25.300	24.900
Opmeer	22.200	-2.100	13.600	13.400
Medemblik	83.800	-8.000	51.800	51.000
Koggenland	42.500	-4.100	26.600	26.200
Totaal	260.000	-25.000	161.900	159.300

een positief bedrag betekent een verhoging van de bijdrage
 een -/- bedrag betekent een verlaging van de bijdrage

VOORSTEL aan Dagelijks Bestuur

Datum	7 september 2023
Nummer	
Opsteller	Willem Essen
Onderwerp	Najaarsrapportage 2023
Samenvatting	<p>De najaarsrapportage is bedoeld om te beoordelen of de restant-budgetten voor 2023 nog toereikend zijn en deze eventueel bij te stellen.</p> <p>De voorgestelde begrotingswijzigingen in de Najaarsrapportage 2023 leiden tot een hogere bijdrage van de deelnemers in 2023 van € 260.000 en tot een structureel lagere bijdrage vanaf 2024 van € 146.000.</p>
Voorstel	- Instemmen met de Najaarsrapportage 2023 en deze ter vaststelling aanbieden aan het Algemeen Bestuur van 13 december 2023.
Interne toetsing	☐ Juridische gevolgen ☒ Financiële gevolgen ☐ Personele gevolgen ☐ Item voor de PVT
Toelichting	Zie de bijgevoegde rapportage.

M.A. Vrolijk
Directeur a.i. SSC DeSom

BESLUIT van het Dagelijks Bestuur

Datum	7 september 2023
Nummer	
Voorstel	Instemmen met de Najaarsrapportage 2023 en deze ter vaststelling aanbieden aan het Algemeen Bestuur van 13 december 2023.
Besluit	Conform voorstel.

Namens het Dagelijks Bestuur van de GR SSC DeSom, d.d. 09 oktober 2023

de voorzitter,

J. Franx

de directeur a.i.,

M.A. Vrolijk

NAJAARSRAPPORTAGE 2023

1 Inleiding

De begroting van SSC DeSom wordt in het voorjaar voorafgaand aan het dienstjaar vastgesteld. Het is daarom goed om gedurende het dienstjaar -met de actuele inzichten van het moment- de begroting in het voorjaar en het najaar integraal te beoordelen en wellicht te herzien.

Waar de voorjaarsrapportage vooral dient om te beoordelen of de uitgangspunten bij de begroting in de praktijk ook kloppen, is de Najaarsrapportage met name bedoeld om te beoordelen in hoeverre de geraamde budgetten -naar verwachting- toereikend zullen zijn.

Basis voor de Najaarsrapportage 2023 is de Begroting 2023 inclusief Voorjaarsrapportage 2023, de overheveling vanuit het Jaarresultaat 2022 en de werkelijke cijfers tot en met juli 2023.

In deze Najaarsrapportage doen wij voorstellen voor begrotingswijzigingen, die qua karakter zijn in te delen in de volgende soorten:

- Overheveling tussen budgetten.
- Budgettaire wijzigingen.

2 Voorstellen voor begrotingswijzigingen

Overheveling tussen budgetten (budgettair neutraal)

In dit onderdeel wordt een voorstel gedaan om budgetten binnen de begroting over te hevelen naar andere onderdelen binnen de begroting. Voor de begroting als totaal zijn deze overhevelingen budgettair neutraal. Het gaat hierbij om de volgende overhevelingen:

I	Aframing budget Huur en energie dataruimte	-/- €	114.000
I	Bijraming budget Huur datacenter	€	114.000
II	Aframing budget Ondersteuningsvergoedingen	-/- €	37.000
II	Bijraming budget Verwerking salarisadministratie	€	37.000
III	Aframing budget Personeelskosten (salarissen)	-/- €	418.000
III	Bijraming budget Inhuur derden	€	418.000
IV	Aframing budget Informatie beveiliging	-/- €	26.000
IV	Bijraming budget Licenties	€	26.000

Ad. I

De huur van de dataruimte bij de gemeente Medemblik voor de stalling van de servers van SSC DeSom is in 2022 beëindigd. Alle servers van SSC DeSom staan nu in datacenters in Amsterdam en Utrecht of in de Cloud. Als gevolg van deze verandering wijzigt de verantwoording van deze kosten in het Overzicht van baten en lasten. Met de voorgestelde overheveling verhuist het budget mee naar de categorie Inkoop diensten bij derden. In de Begroting 2024 is deze wijziging al doorgevoerd.

Ad. II

De dienstverleningsovereenkomst voor de ondersteuning bij personeels- en salarisadministratie is in 2022 door de gemeente Medemblik beëindigd. De personeels- en salarisadministratie wordt nu uitgevoerd door AFAS / Simplex. Als gevolg van deze verandering wijzigt de verantwoording van deze kosten in het Overzicht van baten en lasten. Met de voorgestelde overheveling verhuist het budget mee naar de categorie Inkoop diensten bij derden. In de Begroting 2024 is deze wijziging al doorgevoerd.

Ad. III

Binnen de formatie zijn niet alle functies ingevuld. Hiervoor worden nu specialisten ingehuurd. Aan salariskosten valt naar verwachting in 2023 een bedrag van € 418.000 vrij en deze ruimte is nodig voor dekking van inhuur van die specialisten. Voorstel is de financiële ruimte over te hevelen naar het budget Inhuur derden.

Ad. IV

In de Voorjaarsrapportage 2022 is een incidenteel budget van € 338.000 voor informatiebeveiliging gevoteerd, waarvan € 329.000 is overgeheveld naar dienstjaar 2023. Onderdeel van het budget is een bedrag van € 26.000 voor de aanschaf van licenties Security Controls Ivanti. Om de registratie van de kosten zuiver te houden wordt voorgesteld om het onderdeel van € 26.000 over te hevelen naar het budget Licenties.

Budgettaire wijzigingen

De volgende voorstellen voor begrotingswijzigingen in de Begroting 2023 en meerjarenraming:

1	Bijraming budget Personeelskosten (ontslagvergoeding)	€	75.000
	Bijraming budget Inhuur derden	€	200.000
	Bijraming budget Bedrijfskosten (juridische ondersteuning)	€	150.000
2	Bijraming budget Bedrijfskosten (afrekening VNG GT Connect)	€	13.000
3	Bijraming budget Bedrijfskosten (businesscase Stip op de Horizon)	€	40.000
4	Bijraming budget Huur kantoorruimte	€	32.000
5	Aframing budget Afschrijvingslasten investeringen	-/- €	72.000
6	Aframing budget Verbruikskosten cloud	-/- €	93.000
7	Aframing budget Verbindingen	-/- €	85.000
	Saldo voorstellen	€	260.000

Ad. 1

Zoals bij het Dagelijks Bestuur bekend is, hebben in de bedrijfsvoering dit jaar twee nogal majeure ontwikkelingen gespeeld. In februari is de directeur op non-actief gezet en vooralsnog vervangen door een interim-directeur, die wordt ingehuurd. Met de voormalig directeur is inmiddels een vaststellings-overeenkomst gesloten waaruit voortvloeit, dat er in 2023 in de begroting van SSC DeSom geen sprake is van een vrijval van salariskosten.

Daarnaast is vóór de zomer een integriteitsonderzoek binnen SSC DeSom gestart waarbij als conclusie twee medewerkers (op sleutelposities binnen SSC DeSom) vooralsnog op non-actief zijn gezet. De taken van beide medewerkers zijn intern herverdeeld en deels vervangen door de inhuur van derden. Op moment van schrijven zijn er formeel nog geen vaststellingsovereenkomsten gesloten.

Er is een globale inschatting van de gevolgen uit de af te sluiten vaststellingsovereenkomsten gemaakt. Daarom wordt voorgesteld voor beide medewerkers een bedrag van € 75.000 bij te ramen. Voor kosten van inhuur van derden als gevolg van deze ontwikkelingen wordt voorgesteld een incidenteel budget van € 200.000 bij te ramen, omdat deze kosten niet zijn geraamd en niet binnen het huidige budget passen.

Voor de kosten van juridische ondersteuning als gevolg van deze ontwikkelingen wordt voorgesteld om een incidenteel budget van € 150.000 bij te ramen, omdat deze kosten niet zijn geraamd en niet binnen het huidige budget passen.

Ook voor dienstjaar 2024 zullen uit de beschreven ontwikkelingen financiële gevolgen voortvloeien. Deze kosten worden in de Voorjaarsrapportage 2024 opgenomen.

Ad. 2

Op verzoek van de deelnemers heeft SSC DeSom zich in 2018 ingeschreven voor de VNG aanbesteding GT Connect voor vervanging van de telefonieoplossing. Zoals bij de deelnemers bekend is, is deze aanbesteding geen succes geweest en heeft de VNG in 2020 de ATOS GT Connect Raamovereenkomst beëindigd. Reden was, dat ATOS niet kon voldoen aan de eisen uit de aanbesteding. Na ruim twee jaar procederen heeft de VNG dit jaar eindelijk een schikking kunnen treffen met ATOS. Recent heeft de VNG de financiële gevolgen hiervan verdeeld over alle inschrijvers. SSC DeSom heeft een eenmalige eindafrekening van € 13.000 ontvangen.

Ad. 3

In de vergadering van 19 juli 2023 heeft het Algemeen Bestuur in het kader van Stip op de Horizon opdracht gegeven aan SSC DeSom om een businesscase op te stellen. Voor de uitwerking van deze businesscase heeft SSC DeSom een extern bureau ingeschakeld. De incidentele kosten hiervan bedragen € 40.000.

Ad. 4

De huur, die de gemeente Medemblik bij SSC DeSom in rekening brengt voor het gebruik van kantoorruimte, is aanzienlijk gestegen, omdat de huur berekend wordt aan de hand van de Consumentenprijsindex, berekend door het Centraal Bureau voor de Statistiek, welke zeer sterk is gestegen door de hogere uitgaven voor levensonderhoud in de afgelopen tijd. De stijging van de huur is structureel.

Ad. 5

Het aframen van afschrijvingslasten van investeringen in dit dienstjaar is een incidentele gebeurtenis, omdat de oorspronkelijke uitgangspunten ten tijde van het vaststellen van het budget Afschrijvingslasten investeringen sindsdien zijn veranderd. Overigens geldt dit voor elk dienstjaar wat de ene keer leidt tot een aframing en de andere keer tot een bijraming.

Ad. 6

De verbruikskosten van de Cloud zijn afhankelijk van de hoeveelheid servers op het SSC DeSom Azure platform en het gebruik (dataverkeer). SSC DeSom monitort de verbruikskosten van de Cloud nauwlettend en past op basis hiervan de meest voordelige oplossing toe. Hierdoor is het in 2023 wederom gelukt om op het budget Cloud verbruikskosten te besparen. Bij gelijkblijvende hoeveelheid en gebruik kan deze besparing structureel ingeboekt worden.

Ad. 7

In 2022 zijn de laatste oude verbindingen vervangen door voordeligere GT vast verbindingen van Vodafone Libertel. In voorgaande jaren hadden wij daardoor nog te maken met dubbele verbindingen en eenmalige kosten voor aanleg van nieuwe verbindingen. Het vervangingsproject is inmiddels volledig afgehandeld en de oude verbindingen zijn uitgefaseerd. Dit betekent, dat deze besparing structureel is.

3 Financiële gevolgen voor de bijdrage van de deelnemers in 2023 en 2024

Begrotingswijzigingen op de budgetten	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Personeelskosten (ontslagvergoeding)	€ 75.000	
2. Inhuur derden	€ 200.000	
3. Bedrijfskosten (afrekening VNG GT Connect)	€ 13.000	
4. Bedrijfskosten (juridische ondersteuning)	€ 150.000	
5. Bedrijfskosten (businesscase Stip op de Horizon)	€ 40.000	
6. Huur kantoorruimte	€ 32.000	€ 32.000
7. Afschrijvingslasten investeringen	€ -72.000	
8. Verbruikskosten cloud	€ -93.000	€ -93.000
9. Verbindingen	€ -85.000	€ -85.000
Totaal	€ 260.000	€ -146.000

Financiële gevolgen voor de bijdrage van de deelnemers	Aantal inwoners	Bijdrage 2023	Aantal inwoners	Bijdrage 2024
Drechterland	19.978	€ 36.800	20.377	€ -20.800
Enkhuizen	18.620	€ 34.300	18.880	€ -19.300
Stede Broec	21.952	€ 40.400	22.135	€ -22.600
Opmeer	12.074	€ 22.200	12.176	€ -12.400
Medemblik	45.450	€ 83.800	46.040	€ -46.900
Koggenland	23.041	€ 42.500	23.513	€ -24.000
Totaal	141.115	€ 260.000	143.121	€ -146.000

* Een positief bedrag betekent een verhoging van de bijdrage, een **negatief bedrag** betekent een verlaging van de bijdrage.

Voor dienstjaar 2023 betekent dit, dat de bijdrage van de deelnemers toeneemt met € 260.000 terwijl vanaf dienstjaar 2024 de bijdrage van de deelnemers structureel afneemt met € 146.000 per jaar.

4 Besluitvorming

Voorstel:

- Vaststellen van de Najaarsrapportage 2023.
- De voorstellen tot wijziging van de begroting verwerken in de Begroting 2023 en in de meerjarenraming.
- De gemeenteraden van de deelnemers vragen een zienswijze af te geven op deze Najaarsrapportage 2023.

5 Overig

Gelijktijdig met de Najaarsrapportage 2023 wordt separaat een memo Advies Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging 2024-2025 aan het bestuur van SSC DeSom aangeboden.